

„Nem önmagadé vagy, hanem a közösségé.”

A Cselekvő közösségek projektben a közösségi művelődési területet 2016-ban a Nemzeti Művelődési Intézet képviselte. A közművelődési szakmai szolgáltatási feladatellátás átszervezésével a szakmai munkát – más európai projektek mellett a Cselekvő közösségek kiemelt projektben való részvételét is – az intézmény szellemiségének örököseként az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. folytatta 2017. január 1-jétől. Az új szervezet felépülésével, egy új munkatársi csapat és munkakultúra megerősödésével párhuzamosan folyik a projektmunka az intézményben. Az NMI Művelődési Intézet a Szabadtéri Néprajzi Múzeum és az Országos Széchényi Könyvtár partnereként vesz részt a projektben.

Az NMI Művelődési Intézet tevékenységének fő feladata a módszertani fejlesztőmunka a közösségi művelődés területén. Az intézmény módszertani támogató munkája során az országsszerte, formális vagy informális formában működő, aktív, önmagukért és a helyi társadalomért felelősséget érző cselekvő közösségekre épít. A közösségi művelődés sajátossága, hogy társadalom

nagyon széles körét éri el, közvetlenül megszólítva a lakosságot és a közösségeket, így hatékony módon képes a módszertani fejlesztéseket átadni, adaptálásukat segíteni.

Az intézmény iroda- és partnerhálózatán keresztül ország-

mintaprogramjaink megvalósításában azt az elvet követjük, mely szerint nem produkciót, nem kész programot nyújtunk a közösségeknek, hanem olyan eszközöket, olyan lehetőségeket, melyek kihasználásával maguk teremthet-

Bűvös Bábos program az NMI Művelődési Intézet szervezésében

szerte dolgoz ki módszertani modelleket, s végzi terjesztésüket különböző fórumokon, vagy szakmai képzésekbe építve. A hálózatos, együttműködésekben alapuló munka teszi lehetővé a közösségek helyi szinteken történő közvetlen elérését, s a módszertani támogató munka közvetlen megvalósítását. A közösségek cselekvőképességére építve hosszútávon ható országos

nek meg a helyi társadalmat is fejlesztő, a kulturális jólétet szolgáló művelődési alkalmakat. Ez a működési mód az alapja a Cselekvő közösségek projekt egyik fő célkitűzésének: a Terület- és településfejlesztési Operatív Program keretében megjelent, közösségfejlesztési célú, TOP-5.3.1-16 és TOP-6.9.2-16 felhívásokra benyújtani tervezett pályázatok elő-

Leleményes Hőseink ifjúsági tréning, Lakitelek (fotó: Nemzeti Művelődési Intézet)

készítése – szakmai-módszertani támogatásuknak a megvalósítása.

A művelődési házak, faluházak és más közművelődési szinterek hálózata nemcsak országos, hanem európai viszonylatban is egyedülálló: az intézményrendszer olyan nemzeti kincsünk, mely nemcsak a kulturális javak alapvető hozzáféréseért és a közösségi alkalmak szervezéséért és befogadásáért felel, hanem hozzájárul a lakosság mentális jóllétéhez, az önfejlesztés lehetőségeinek bővítéséhez, s bölcsőjéül szolgál a helyi társadalmat fejlesztő innovációknak. Ezen intézményrendszerhez kapcsolódik a projekt másik fő célkitűzése: hozzájárulni ahhoz, hogy a közösségi művelődési intézmények nyitottabbak legyenek a közösségi kezdeményezések iránt, hatékonyabban és eredményesebben tudják szolgálni a közösségi kezdeményezéseket, az

állampolgári részvétel fejlődését. Konzorciumi partnereink ugyan ezen célkitűzés elérése érdekében fordulnak a felelősségi körükbe tartozó – alapfeladataik ellátása keretében számos egyéb eszközzel támogatott – muzeális és könyvtári intézményekhez. Projektünkben ezt az intenzívebb közösségek felé való fordulást – amikor az intézmény tevékenységének tervezésébe, megvalósításába és értékelésébe is bevonja a közösségeket – hívjuk társadalmiasításnak, az intézmények társadalmiasított működési módjának.

A kultúra területén egyedülálló ágazati együttműködés – a közösségi művelődési, a könyvtári és a múzeumi szakma összefogása – előzményeként a pályázatra felkészülés már 2015-ben elkezdődött. Ez évben többek között „Együtt-ható - Közösségszervezés a múze-

umi, könyvtári és közművelődési területen” címmel közösen tartottak a jelenlegi konzorcium tagjai konferenciát azzal a céllal, hogy megismerjék a különböző intézményrendszerek sajátosságait, és megtalálják azokat a kapcsolódási pontokat, amelyek segíthetnek a három szakterület tevékenységeinek és alkalmazott módszereinek sikeres összehangolásában. A pályázat 2016. nyári benyújtását közel egy éves helyzetfeltáró, felkészülő munka előzte meg.

Bízunk benne, hogy a hároméves program lehetőséget nyújt arra, hogy széles körben megismerhetővé váljanak az innovatív közösségi kezdeményezések eredményei és a közösségfejlesztés területén alkalmazható jó gyakorlatok, valamint, hogy a projektnek is köszönhetően elterjed a közösségi cselekvés kultúrája, s érzékelhető

Pillanatkép egy megyei értéknapon

változásokat hoz a települések közösségi életébe.

A projekt keretein belül az NMI Művelődési Intézet a közösségi művelődés módszertanára és előremutató eredményeire építve többek között jó példákat megismertető látóutak, szakmai tanulmányutak megszervezését, a közösségfejlesztésre érzékenyítő, a – piaci szektorban már elterjedt, a társadalomfejlesztés terén azonban új eszköznek tekinthető – játékosítás elvére épülő online alkalmazás, s hozzá kapcsolódóan „offline” módon alkalmazható óriás társasjátékok létrehozását, módszertani tanácsadás biztosítását, valamint szakmai kiadványok és rendezvények, a fejlesztéseket megalapozó és eredményességet mérő kutatások megvalósítását vállalta. A projekt előrehaladását és a közösségi művelődésben

jelentkező eredményeit, javasolt gyakorlatait a Szín Közösségi Művelődés tematikus lapszámaiban kísérheti figyelemmel a szakma: a projekt zárásáig összesen három ilyen lapszámmal jelentkezik a közösségi művelődés egyedülálló szakmai folyóirata.

A Cselekvő közösségek projekt célkitűzései között fontos feladatként jelentkeznek a monitoring és kutató-fejlesztő tevékenységek – ennek égisze alatt az NMI Művelődési Intézet öt területen végez kutatásokat, s publikálja majd azok eredményeit. A kulturális közösségfejlesztés intézményi hatásmérése kutatás az egyes intézmények társadalomban betöltött szerepére, társadalomra gyakorolt hatására, társadalmi hasznosságára fókuszál. A kulturális közösségfejlesztés települési hatásmérésének célja a TOP támogatott közösségfejleszté-

si projektekben érintett települések fejlesztési eredményeinek mérése és bemutatása. A kulturális intézmények társadalmiasításának hatásmérése a társadalmiasítási folyamatba bevont kulturális intézményekben végbemenő változásokat követi. Az egyedülálló Delfi jövő- és trendkutatás több módszerrel vizsgálja a közösségfejlesztés, a közművelődés, a múzeum- és a könyvtárügy jövőbeli várható trendjeit. Végül a szakmai monitoring tevékenység a TOP projektek keretében zajló közösségfejlesztési folyamatok kulturális közösségfejlesztő mentorainak munkáját, a szakmai munka előrehaladását kíséri figyelemmel.

A Cselekvő közösségek projekt természetesen nem csodaszer: együttműködési szándék és nyitottság nélkül egyetlen közösség sem lesz képes fenntartható kez-

deményezéseket elindítani. Mindhárom konzorciumi partner saját erősségeivel, tudásával, kapcsolatrendszerével, szempontjaival gazdagítja a közös munkát, így a hiányzó láncszemek rendre a helyükre kerülnek. Arra biztatom a települések döntéshozóit, képviselőit és a helyi közösségeket egyaránt: legyenek nyitottak, keressék az együttműködés lehetőségeit, találjanak közös értékeket, célokat! Mindehhez jó alkalmat kínálnak a Település- és Területfejlesztési Operatív Program pályázatainak részeként megvalósítandó közösségi alapú fejlesztések, melyek megvalósításához a Cselekvő közösségek projekt módszertani segítségét nyújt.

A projekt szellemiségét népszerűsítő országos rendezvénysorozat, az idén első alkalommal megrendezett Közösségek Hete – melyről

a lapszámban bővebben is írunk – számtalan helyi közösségi összefogást hozott felszínre országszerte. Ez különösen annak fényében figyelemre méltó, hogy az első Közösségek Hete csekély forrásból valósult meg, s a több száz közösség ellenszolgáltatás vagy anyagi érdekek nélkül, tisztán a közös értékrend okán csatlakozott a kezdeményezéshez. Az utánkövetés, a rendezvényt kísérő kérdőíves felmérés azt is világossá tette, hogy a Közösségek Hete továbbélő helyi kezdeményezések bölcsője lett – olyan kezdeményezéseké, melyek mozgatórugója a cselekvő összefogás volt.

„Nem önmagadé vagy, hanem a közösségé.” – mutat rá a közösségi kohézió az emberi létet átfogó erejére nemzeti hitvallásunkat – a Hymnust – is megfogalmazó költőnk, Kölcsey Ferenc. Gondolatai ma talán aktuálisabbak, mint vala-

ha: a gazdaságban is egyre inkább gyökeret verő közösségi megoldások terjedése, a tudományos és szakmai szcéákban egyaránt folyó, a tudásmegosztáson alapuló együttműködések sikerei, az aktív közösségi élet helyi és országos megtartó ereje egyaránt arra figyelmeztet, hogy kell és érdemes a társadalom atomizálódása ellen tenni. Az ember egyéni boldogulásához a közösségi kapcsolataik adják a biztonságos hátteret – ehhez azonban előbb a közösség cselekvő tagjává kell válni. Nincs ez másképp a szakmai együttműködésekben sem.

E gondolatok jegyében ajánlom az Olvasó figyelmébe a Cselekvő közösségek projekt szakmai folyamataiba, innovációba bepillantást engedő, a közösségi alapú fejlesztésekhez inspirációként szolgáló kezdeményezéseket bemutató első témaszámunkat.

Szakmai műhelymunka, Lakitelek

KÁRPÁTI ÁRPÁD művelődési és felnőttképzési menedzser, ifjúsági és PR szakértő, az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhatalmú Kft. ügyvezető igazgatója. Szakmai pályafutását a pécsváradi művelődési központban kezdte, majd Pécssett és Baranya megyében volt ifjúsági referens. 15 éve foglalkozik ifjúságsegítő tevékenységgel, közösségfejlesztéssel. Szakmai irányításával megyei ifjúsági szolgáltató hálózatot alakítottak ki és koordinálnak immár 10 éve. Számos helyi, országos és nemzetközi projekt fűződik a nevéhez. Európai Unió pályázatok előkészítésével, értékelésével és megvalósításával is foglalkozott. Több hazai és nemzetközi támogatási rendszernek volt előkészítője és döntéshozója. 2014-2015-ben a Nemzeti Művelődési Intézet Kiemelt Programok Főosztályát vezette, majd 2015 márciusától szakmai igazgatóként irányította a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai osztályainak, főosztályainak munkáját. 2016. július elsejétől december 31-ig a Nemzeti Művelődési Intézet mb. főigazgatója; 2017. január 1. óta az NMI Művelődési Intézet ügyvezető igazgatója.